

ԲԱՆԵԼՈՒԳՈՒ ԸՈՒՇԱՆԿԱՆ ՄԱՌՆ ԱՐՏԱԻԱՆԱՅ, ՀՈՒԻ ԺԷ: Սոյն սենեկին ներքեւ ութը հատ քարաշէն ստուրերկրեայ գերեզմաններ կան, որ արձակ դռնով մի վար կ'իջնուի, որոց ու մանց մէջ տակաւին մեռելոց ոսկորներ կը գտնուին: Այլը գահլճին հիւսիսային կողմն գտնուած սենեակը կը մրտնես, որուն դարձեալ յատակը մանր մողայքներով յարդարուած կը աւանուի, բայց առանց պատկերի և գրի, աստի կը մոնես արեւելեան կողմը սենեակ մի, դարձեալ յատակը մողայք, բայց տակաւին մաքրուած չէր. սորաներքեւ ստորերկրեայ փոքր կ. քարաշէն այր մի որ քանի մի աստիճանաւ վար կ'իջնայ, նոյնպէս տակաւին անմաքուր, թէև բարաւորին վրայ հայկական տառեր կը նշմարուին բայց չկարդացուիր: Նոր շինուած շէնքին կից արեւելեան կողմն, բաւական մեծ կակ այր մի, որուն հողերը մաքրելէն յետոյ վրան ալ քարուկիր շինուածով այժմ ծածկած են, ուր կը գտնուին տասն և վեց հատ քարաշէն առանձին առանձին գերեզմաններ, որոց հինգն իրենց միաձայլ և երկհատոր կափարիչներով տակաւին ծածկուած են. իսկ մնացեալները բաց և դատարկ, որոց խորտակեալ քարերուն վրայ մէկ կամ երկու հայկական տառեր կը նշմարուին. իսկ ամբողջներուն մէկին վրայ փորուած խաչ մի և քովն ալ գրուած է — ԶՈՋԻԿ, նոյնպէս միւսին վրայ խաչ մի, և եղծեալ և դժուար ընթեռնել տառեր, զոր հաղիւ կարացինք կարդալ. ԱՅՅ Ե ԿԱՓԱՐԻՉ, որ թերեւս ուրիշ անուն լինի: Ասոր դռան առջեւ բացուած է նաև փոքրիկ այր մի, որուն երեք որմոց վրայ երեք մեծամեծ խաչեր նկարուած են, հաւաքալին կողմինը ծեփը թափելով, միայն խաչին պատուանդանը կ'երեւի, իսկ երկուքն ամբողջ: Ասկէ քանի մի

քայլ հեռի փոքրիկ այրի մի մէջ (որ այժմ շինուած և ծածկուած է) դարձեալ մանր մողայքներով գեղեցիկ յօրինուած դամբարան մի բացուած է, որ այժմ մաքրուած վանդակով և դռներով պատապարուած է, շիրմին վրայ մողայիւք արձանագրուած է երկաթագիր տառերով հետեւեալը. «ԲԱՐԵԻԱՒՍ ՈՒՆԵԼՈՅՍ ԱՌԱՅՏՈՒԱԾ ԶՍՈՒՐԻ ԵՍԱՅԻ ԵՒ ԶԵՐԱՆԵԼԻ ՀԱՐՍՍ ԵՍԱՅԵԱՆՍ ԱՐԱՐԵԱԼՆ ԹՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԵՂԱՅ ԶՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆՍ ԶԱՅՍ: Այս անձուկ տեղէն փոքր դռնէկով կը մտնես հիւսիսային կողմն եղած մեծ այրն, որուն մէջ մեռելոց ոսկերք լեցուն են և դեռ մաքրուած չէ: Հողերուն և փլատակներուն ներքեւ գտնուած մողայքները հաւաքած են, և բաւականաչափ կուտած են միանկեան մէջ. բայց յայտմանէ գտնուած են վեց հատ մեծամեծ ջրամբարներ, որ այժմ նորոգած են: Առ այժմ այսքանս բաւական համարելով, եթէ դարձեալ նոր բան մի գտնուի, կը խոստանամք հրատարակել, պատմական ծանօթութեամբ հանդերձ:

ԱՆՁՆՈՒԻՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՅԱՏԱՆԱ

Աղբի մը յառաջագիմու թեան, զարգացման և բարգաւաճելուն ամենա մեծ առիթներէն մին նաեւ ամենէն գլխաւորը հանրաշահ ընկերութիւնք լինելն անուրանալի է. իրաւ է որ շատոնց 'ի վեր մեր աղբին մէջ ալ շատ ընկերութիւններու խոշոր անուններ լուսեցան և նպաստաւոր յոյսերով աղբին սիրտը լեցուցին, բայց դժբաղդաբար նորա յոյսն ապարդիւն թողին, իրենք կորան եւ իրենց անունն ալ:

Առանկ անարդար եւ ասարդիւն ընկերութեանց յիշատակը կարող է վրնասել օգտակարներուն հաստատութեանն ու զարգացմանը, այնու ամենայնիւ բարեւէր և անվճատ սրտերը անկասելի իմն արիութեամբ յօգուտ ազգին և նորա մատաղ սերունդին կը մղին տակաւին առաթուր հարկանելու այն ամեն խոչընդոտներն որք անձնական անարգ շահու բաղձանքէն թելագրեալ արգելք կը դառնան ազգօգուտ հաստատութեանց յարատեւութեան : Այսպիսի արիական մըրցման գովելի փոյթ մը կը տեսնուի Ատանայի ազգայնոց մէջ : Արդէն ուրախութեամբ լսած էինք Անձնուէր անուն ընկերութեան մը հաստատութիւնը և սրտագինս մաղթած էինք ու կը մաղթեմք միշտ նորա արդիւնաւոր յարատեւութեանը համար . իսկ այս օրերս հասած նամակէ մը բերկրութեամբ սրտի կ'իմանամք որ յաջողակութեամբ կը յառաջանայ նոյն ընկերութիւնը, և սկսած է օգտակար ձեռնարկութիւններու . իշխանք և ժողովրդականք սիրալիր համակրութեամբ ընդունած են սոյն ընկերութիւնք իւր խոհեմ ընթացքն և օգտակար առաջադրութեանցը համար . ուստի Սեպտեմբեր 24 երորդ օրը համակամ հաճութեամբ ժողոված են յեկեղեցին և հանգանակութիւն բանալով ստորագրած ու չափաւոր գումար մի գոյացուցած են, և տակաւին ալ կը շարունակեն . առ այժմ գոյացած արդիւնքը գործածելով փութացեր են Հայերէն, Ղազղիարէն եւ՝ Տաճկերէն լեզուաց դասատուներ բերելու համար Պօլս գրել . կը յուսամք որ Րնկերութիւնը ազգասէր և աշխատասէր դասատուաց հանդիպելով իւր օգտաշար նպատակին կը հասնի եւ Ատանայի մեր ազգայինք ալ քիչ միջոյի

մէջ կը զարգանան ազգայնութեան փափուկ զգացմամբ , օգտակար գիտութեամբ և կրթութեամբ :

Արխեդրեմք Ատանայի մեր համազգի եղբայրներէն որ իրենց մէջ և բուն իրենցմէ ծնած այս բարի զաւակը, այս առաքինի ընկերութիւնը գգուեն ու խնամեն և քաջալերեն, քանդի իրենցմէ ծնած լինելով իրենցմէ պէտքէ սընանի որպէս զի նա ալ իրենց ապագայ սերունդը անուցանէ :

Արքաջալերեմք Անձնուէր Րնկերութեան սրտուարժան անդամներն ալ, որ չի վհատին իրենց մրցման ապարիզին մէջ, արիութեամբ ջանան իրենց բարի նպատակին հասնելու, օրինակ ունենալով Պօլսոյ համանուն ընկերութիւնը և գիտնալով որ ամեն մեծ գործեր իրենց մեծամեծ դժուարութիւններն ունին, քաջութիւնը անոնց յաղթելն է : Աստուրեալ գովեստն ու ճշմարիտ փառքը գործոյն յաջող փոխանէն կախումն ունի, այսպիսի գովեստից եւ այսպիսի փառաց արժանի լինելու համար իրօք անձնուէր լինելու է, անվճատ արիութեամբ, ճշմարտութեամբ և արդարութեամբ գործելու է . այն ատեն ձեռնտուութիւնք ալ չեն պակսիր :

ԺԱՄԱՆԱԿԱԿՐԻՆԿՆԵՐ

Մնայս 5ին ()գոտափաւ Սուլթանին ծնդեան տարեդարձին առթիւ գիշերը ճրագալուսութեան հանդէս կատարեցաւ :

— 8ին տեղւոյս կառավարիչ Սեմ. Նազիթ Փաշան Յարպէ ելնելով հետեւեալ օրը 9ին, երեկոյեան դէմքազաքս հատու մեծ հանդիսիւ, և ընկերակցութեամբ պաշտօնաւոր և մեծամեծ անձանց, հանդերձ հիւպատոսաց թարգմաններով և Եսախճիներով :